DÉPOT LÉGAL
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ SÁU SỐ 531 — MỖI SỐ NĂM XU — 壬申年九月二十日 — NGÀY THỨ TƯ 19 OCTOBRE 1932

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo việc riêng, xin thương-nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUÁN
Số 173, đường Đông-ba, Huế
Hộp thơ: số 61
Giây thép nói: số 52
Giây thép: TIENGDAN — Huế

Trên cõi đời cạnh-tranh, không tiến hóa thì không thể sinh-tồn.

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° A-733

TƯ TƯỞNG TẤN HÓA CỦA NGƯỜI ĐỜI

Xét trên lịch sử nhân loại ta thường thấy một đều, là cái gì mới lạ mà có hơi trái với sự nghe thấy hoặc tư-tưởng của công chúng, thì hay bị bài bác; mà những người bước trước quá cái trình độ tầm thường của kẻ đồng thời mà đi đến một nơi chưa hề có ai bước đến, hoặc phát minh ra các đều mới lạ mà chưa ai từng nghe, thì không những không được lòng người tín nhiệm mà còn bị mỉa mai và nhiều khi thiệt hại nữa. Đều nầy đã gần là một cái luật chung, dầu ở thời đại nào, đất nước nào, và phương diện gì cũng thường thấy luôn.

Trong khoa-học ta thấy hai nhà thiên-văn học Galilée và Copernic phát minh ra cái thuyết trái đất tự xây và chạy vòng chung quanh mặt trời, mà không những người ta không tin mà còn khép tội nữa. Cho đến các nhà học giả như Claude Bernard, Pasteur, Lombroso, Erlich, và biết bao nhiêu người khác, muốn đem các thuyết minh ra ban bố, đã phải tốn hao biết bao nhiêu công phu bày giải, nào có phải dễ dàng đâu.

Tư-tưởng khoa-học đã vậy, mà tư-tưởng tôn giáo nào có khác. Phật Thích-ca, chúa Giê-du, không đeo đuổi theo con đường vinh ba phú qui như ai, mà đành chịu sự nghèo hèn đơn giản; vứt hẳn cái lòng vị kỷ của người thường mà giẫng giạy cho đỡ đệ những thuyết bác ái từ bi; rút cục chỉ mua cái tiếng cười của kẻ đồng thời, mà tựa hồ như reo hò trong bãi sa mạc. Thế mà ngày nay những thuyết huyền bí sâu xa của đạo Phật, những lời giạy dỗ trong Thánh kinh của đạo Giê-du, khắp cả trên hoàn cầu còn có chỗ nào là không biết?

Cho đến các nhà tư-tưởng, các nhà trứ-thuật, các nhà xã-hội-học, chánh trị gia, như Lư-thoa, Mạnh-đức, Tôn-văn, Lương-khải-Siêu... cũng không phải một mai, một chiều mà thấy học thuyết và chánh kiến mình được người đời hoan nghênh cho là thích hợp.

Những hạng người vừa kể trên đây tức là những hạng người mà ta cho rằng «đi trước các bạn đồng thời». Cái kết quả những đều phát minh và tư-tưởng của họ, dầu trải qua các sự trở ngại mà một ngày kia không sớm cũng chầy, tất nhiên cũng phát hiện. Nghiệm như trước gần một thế kỷ rưỡi nay các nhà triết học đã phác họa ra các tư tưởng bình quyền và dân-tộc bình-đẳng, mà lần lần trong xã-hội bắt đầu thấy các cuộc biến đổi, thì đủ biết các sự tiên kiến của hạng người kia, đối với một xã hội có quan hệ là giường nào.

Đó là các chuyện tiên kiến cao xa của các nhà đại tư-tưởng, mà cái công nghiệp chẳng phải chỉ riêng chi cho một nước nhà, một dân-tộc. Nói hẹp lại như chánh thể lập-hiến, chánh thể đại-nghị, ngày nay đã thành tài-liệu chung cho các nước trên hoàn cầu, mà đối với những nước chưa hưởng được các đều ấy cũng không phải cứ khoanh tay ngồi mà một ngày kia các đều hay tốt đó tự đưa đến cho đâu. Theo các nhà triết-học và xã-hội đã bàn giải thì làm cho thấm nhiễm một tư-tưởng mới cho một dân tộc vẫn là một đều rất khó, và muốn phá hủy những đều cố-hữu của một dân-tộc nào có dễ chi. Nhưng chính cái chỗ khó dễ, hay nói cho đúng là cái chỗ lâu mau nầy, nó làm cái thước để đo trình độ của một dân tộc. Ta xem sử thấy dân Pháp năm 1789, đương ở dưới chánh thể chuyên chế mà nổi lên tuyên bố dân quyền; gần đây ở bên cạnh ta thủy lục quân của nước chuyên-chế Xiêm-la, nổi dậy đòi thiệt hành chánh thể lập-hiến. Đó là những đều chứng rằng một dân-tộc không thể đời đời ở luôn dưới một chánh-thể, mà cái luật tấn-hóa vẫn là một cái luật chung.

Hiện nay trong nước ta trình độ nhân dân tuy chưa dám nói đến các nước văn-minh tân-tiến, nhưng so với cái ngày «dân coi việc nước như việc ngoài trời, dân không nhận vận mạng nước có quan-hệ đến vận mạng của nhà của họ», thì đủ thấy dân-tộc ta cũng như dân-tộc khác, nó cũng có tấn, vì cái luật tấn-hóa có quan hệ đến sự sinh-tồn kia mà! Trình độ đã khác xưa, tưởng không nên cứ bo bo giữ theo lề lối cũ.

Giang-hạ

Cải chính

Số báo 529 ra ngày 12-10-32 nơi mục thuế Bưu-chính có sai:

1) Tiền giấy gởi đi gọi người mình muốn nói chuyện là 0$30 không phải 0$20.

2) Giấy các thương gia, không phải papiers d'affiches mà là papiers d'affaires.

Ba người tù ở Côn-lôn vượt ngục bị bắn chết

Bữa 6 Octobre vừa rồi, vào khoản 2 giờ sáng, có ba tên tù ở Côn-lôn vượt ngục, lẻn xuống ghe trương buồm mà trốn.

Ba tên ấy là Hồ, Tương và Thông.

Trước khi trốn ba tên tù nầy có ăn cắp một cây súng Mousqueton và lấy 6 bì đạn. Ng e tin nầy, thì viên chủ khám liền cho sáu người lính đem súng đạn xuống một chiếc tàu hơi rượt theo.

. . . . . .

VAN-UYEN

Cảm tác

Dài dài giải đất nước nhà ta,
Khí hậu vì sao lại khác xa.
Bình Trị vào Nam khô nẻ đất,
Nghệ Thanh ra Bắc lụt trôi nhà.
Riêng tư bác Tạo đà ra quỉ,
Chia rẽ nhân tình lại quá ma!

. . . . . .
. . . . . .

A. H. N.

Tức cảnh

Ai đâu tri-thức? nói cùng ai?
Phong khí, lâu nay thấy thế hoài!
Danh lợi mơ màng già giống trẻ,
Gió trăng đưa đón gái hòa trai.
Chung quanh điền mãi tường gai mất,
Phố nói nghe nhiều chuyện chán tai.
Tức cảnh viết bài thơ tả thiệt,
Bài đường bay vụt, mực đường sôi.

Diên-Anh

Thạch Sơn hoài cảm
(QUẢNG-NGÃI)

Chót vót non cao đá mọc đầy,
Chùa kia ai dựng cấp ai xây.
Bình mông mát trước, sông ngang giọc,
Ngắc-ngưởng đèn trong, phất dựng ngất.
Mặt biển đầy xô cơn sóng dợn,
Bàn cờ (?), thấp thoáng đám mây bay.
Dấu xưa vết cũ người đâu vắng,
Có biết ngày nay cuộc thế xoay.

Tỉnh Nam (*Thu-xã*)

(?) Núi Bàn-cờ.

Việc Thế-giới

Tình thế Nhật bản ở Mãn châu và tờ trình Lytton

Bá-linh, 10 Oct. — Theo ý kiến của cựu Tổng trưởng thuộc địa Đức, và hội-viên ban Điều-tra Quốc-Liên, Schnee thì tình hình Mãn-châu rối loạn còn lâu lắm, và người Nhật muốn làm cho yên được cũng còn phải tốn sức nhiều nữa. Phần đông nhân dân Mãn-châu không hoan nghênh chính phủ mới, đều ấy không ai chối cãi được. Giải quyết vấn đề Mãn-châu, chỉ có một phương pháp, là hai nước Trung-Nhật thỏa hiệp nhau. Đều khó giải quyết thứ nhứt là rẽ Mãn-châu và Trung-hoa. Trung-hoa có nhiều lẽ không chịu bỏ mất chủ quyền của mình ở Mãn-châu; còn bên Nhật thì quyền lợi ở Mãn-châu vẫn to lắm. Mãn-châu chưa chắc cung được cho Nhật-bản một nơi đặng di dân, nhưng về mặt chính chiến thì Mãn châu là một địa thế rất lợi hại cho Nhật-bản.

Genève 10 Oct. — Cố-duy-Quân, vừa mới nhận chức lãnh sự Trung-hoa ở Pháp, có bày giải ý-kiến về vấn đề Mãn châu và tờ trình Lytton. Cố-duy-Quân nói vấn đề Mãn-châu là một vấn đề trong các vấn đề quan trọng mà Quốc-Liên phải xét; giá trị các điều ước quốc tế ra thế nào cũng tùy sự giải quyết vấn đề ấy. Nếu như trước Quốc Liên mà vấn đề ấy sinh ra lôi thôi gì thì chắc là không phải lỗi của Trung-hoa, bởi vì ngay khi nó mới sảy ra Trung-hoa đã có ý muốn giải quyết bằng cách hòa bình, nhưng chỉ vì Nhật không giữ lời hứa, và quân nhân nước ấy lại cố ý đưa cuộc xung đột đi lời nữa. Nhật bản lập thành một chánh phủ trở rối ở Mãn-châu đã trái với điều luật Quốc-Liên và điều ước 9 nước. Nhật không rút binh mà lại đưa thêm binh, lại là một đều trái với lời hứa nữa.

(Xem qua trang 3 cột 3)

CHUYỆN ĐỜI

Giỏi chòi lắm!

Hồi thế kỷ thứ 8, vua Charlemagne ở phương tây vì chuyện lôi thôi sao đó có sai sứ thần qua Constantinople thương thuyết với đế vương Hy lạp. Đến Canstantinople chưa nói đến việc khác nhà vua đãi sứ thần một bữa yến cái đã. Trong bữa yến kia có dọn một con cá hấp để y con, và có thêm lắm đồ mỹ vị trên mình cá.

Mà theo lễ tục ở Constantinople, hễ trong bữa yến có vua dự thì con cá nằm trong dĩa thế nào, phải để y nó thế ấy mà vẻ, chớ không được lật nó lại hề khác. Ai trái lệ nầy bị khép vào tử tội.

Sứ thần của vua Charlemagne mới đến, chưn ước chưn ráo, nào có biết đều cấm ấy! Vậy nên sẵn cái giao bàn, ông ta lật ngay con cá kia lên mà xắn. Ông mới vừa lật xong, thì cả triều thần đồng tọa đó, đều đứng giậy bắt lỗi và xin chiếu luật thi hành ngay.

Vua Hy lạp cũng đứng giậy, tỏ ý thương tiếc mà nói:

— Thưa Đại sứ, phép nước không nên sai, ta dầu muốn cứu đại sứ biết bao nhiêu, cũng không có quyền cải lời của triều thần đồng tọa đây, mà không khép đại sứ vào tội chết. Nhưng vì muốn hết lòng với đại sứ, nên trừ sự sống ra, đại sứ hãy xin ta một sự gì tùy ý, dầu khó khăn thế nào ta cũng nguyền làm vừa lòng đại sứ.

Cái ông vua mới cất cớ chớ! Đã phải chết thì còn đều gì nữa đâu mà xin! Mấy lời dịu ngọt kia chẳng qua để cho cái giả tâm muốn giết viên sứ thần nọ đó thôi. Ai làm địa vị ông sứ khốn nạn kia, chẳng cũng phải «quấn trống chiến» chớ chẳng chơi. Nhưng ông nầy thì không, vẫn điềm nhiên đứng giữa đình thần ngó mỗi người một cách sâu sắc mà nói:

— Tâu bệ hạ, nay tôi gần chết chẳng biết xin đều gì, chỉ xin bệ hạ một đều là tất cả những người đã trông thấy tôi lật con cá kia, đều phải bị mổ mắt.

Nhà vua nghe lời yêu cầu rất cảm động (vì chính nhà vua cũng đã trông thấy kia mà!) bèn dơ tay lên thề:

— Ta thề không thấy đại sứ lật cá, chỉ nghe lời nói ồn ào của triều thần mà thôi.

Vua lại xây lại hỏi hoàng hậu:

— Còn hậu? hậu có thấy không?

— Tâu bệ hạ, đương lúc đó tôi đương nói chuyện với người hầu tôi.

— Vậy còn hoàng thân có thấy không?

— Tâu bệ hạ lúc ấy tôi đương la tên đầu bếp.

— Còn quan.....?

— Tâu, lúc đó kẻ hạ thần đương ngó mặt trời sắp lặn đỏ rạng một phương trời....

Rồi đó, tất cả các quan đồng tọa không ai nhận mình đã trông thấy. Thế là viên sứ thần kia không phải tội! Lạ thiệt! khi bắt tội người ta thì ai cũng đứng ra tố giác, mà hễ có xảy chuyện chi hơi động đến bản thân mình thì chối lâu lâu một giây!

Cái chuyện chối nầy làm cho tôi nhớ lại lúc còn nhỏ đọc trong sách ngụ ngôn thấy cái chuyện con giơi khi xưng chim khi xưng chuột. Anh giơi ta chẳng là đã có cánh bay như chim, mà còn có bốn chưn bò như chuột. Vì trời đất sinh ảnh có cái đều lất léo như vậy, nên đã tạo cho ảnh một tánh «hai lòng», chơi với chim cũng được mà chơi với chuột cũng xong. Bọn chuột kia thấy ảnh hay đi lại với bạn chim nên sinh nghi tình, bữa nọ gặp ảnh, bọn nọ làm hung, giơi ta bèn thề thốt khi mô cũng trung thành với chuột mà cốt trọng bốn cái chưn nhỏ xíu kia, chớ xá chi cái cặp cánh đã nọ, nó chỉ là đồ trang sức. Nhưng bạn chim kia thấy ảnh hay đi lại với chuột cũng không bằng lòng muốn tuyệt giao với ảnh, thì ảnh lại nằn nỉ, nói không khi nào mình vì bạn hèn mọn bò sát đất không có thế lực kia, mà quên cả oai phong của mình tiêu biểu trên cặp cánh nọ đâu. Cũng giỏi chối thiệt! Nhưng ba mươi đời giơi cũng ra giơi!

Lãnh-Nhân

NƯỚC MÃN-CHÂU DƯỚI QUYỀN NGƯỜI NHẬT

(LỜI THUẬT CHUYỆN CỦA MỘT NHÀ PHÓNG-VIÊN BÁO ARIP)

Nước Mãn-châu mới, theo ngoài biểu diện thì trên phế đế Pổ-Nghi mang cái danh hiệu chủ tể, dưới có các cơ quan: nào nội chánh, nào ngoại giao, gần đây lại đặt lãnh sự sang trú bên Nhật. Cái công sắp đặt dựng thành nước mới ấy, người Nhật nói phô dễ dàng, đến bọn người Tàu, trừ đảng quân ngụ-tụng ra, bao nhiêu kẻ chiếm được một cái chỗ ngồi, được hưởng món ăn thừa của người Nhật, đều ca tụng tân dương rầm lên. Nhưng thực trạng bề trong ra thế nào? hãy xem lời thuật chuyện của viên phóng sự báo Arip dưới nầy thì đủ rõ.

. . .

Phóng viên báo ấy ở miền Ngưu trang, gần đây theo miền Sơn-hải-quan sang Thẩm-dương, có thuật những đều nghe thấy dọc đường, đại lược như dưới:

Nói nước Mãn-châu, cái cương giới phân định ở chỗ nào, không phải người đi xe thoảng qua một lần mà biết rõ được. Một dãy Trường-thành, có phải là cái giới hạn mà trong con mắt người Nhật nhận là nơi phân biệt nước Tàu với nước Mãn sao? Sơn-hải-quan ở trong cửa Trường-thành, ra ngoài cửa thì ga xe lửa Sơn-hải-quan; ở đấy, trước có cột cờ, trên treo hai lá cờ, tuy vì khói xe có hơi lem, song trông cũng thấy rõ, một lá cờ Tàu và một lá cờ nước Mãn mới. Xe lửa đến đó thì ngừng, phía bắc thì về Bắc bình, phía nam thì sang Thẩm-dương. Trước nghe tin các báo nói ở Sơn-hải-quan có quân sự xung đột nhau ở đấy, song thực ra thì không dấu vết gì. Quân lính Trung quốc ít hơn trước mà quân Nhật cũng không bao nhiêu.

Toa xe sang Thẩm-dương sắp đi thì có 4 người lính Nhật đứng gác. Ở Sơn-hải-quan mà sang nước Mãn, không có gì rắc rối, chỉ đem đồ hành lý ở sân nầy sang sân kia, mua vé xe mà thôi. Hành khách cũng sưa lắm, không đông như trước.

Ra khỏi Sơn-hải-quan một ga xe phía Bắc thì đã thấy oai lực nước Mãn mới: Có quan quân Nhật hiệp với quan viên nước Mãn mới kiểm tra hành khách.

Từ đó trở đi, tới ga nào cũng thấy cách phòng bị nghiêm nhặc, mấy nơi cần yếu đều dăng lưới sắt, bốn phía có đào hào và chất đầy những bao cát, trên các nóc nhà cao có đặt chỗ trông nom đăng vọng viễn kính mà dò thám, xem như tình hình nguy hiểm dân gần tới vậy. Nói sang miền ấy là miền quân đội chiếm lãnh, thì nên nói là miền nghĩa quân khuấy rối càng đúng hơn. Trên đường xe đi, có nơi bị đứt đoạn mới sửa lại, xe tuần của người Nhật đi tuần, bàn đêm thì soi đèn sáng dọi xa để phòng sự bất trắc.

Một đều nực cười là ở bên nam Trường-thành, nói đến giấy «hộ chiếu» nước Mãn, người Nhật nói không phải nước của Nhật bản, mà ra khỏi cửa rồi thì oai lực của nước mới kia, hoàn toàn ở trong tay người Nhật hết. Bao nhiêu viên chức người Tàu, người Mãn trên xe đều cung kính bẩm mạng người Nhật, không dám sai một ly gì. Cái quyền người Nhật lừng lẫy là giường nào! Càng ra phía bắc bao nhiêu thì càng thấy cờ Nhật nhiều hơn cờ nước Mãn bấy nhiêu, có nơi chỉ thấy toàn cờ Nhật không.

Một đều quái lạ nữa là hành khách Trung-hoa, thường 5, 3 người một bọn, kéo lại sân ga chực hầu quân Nhật kiểm xét, trông bộ mặt hớn hở, như tưởng không biết đến cái cuộc «bể dâu thay đổi» ấy tỷ nào! Còn người Tàu làm việc trên xe thì chỉ chăm lo rũi bị quân nghĩa dỏng vây đánh thì nguy đến tánh mạng, cùng lo rủi xe trật đường rầy, hoặc sơ ý cái gì đến bị đuổi mà hỏng nồi gạo, chớ tuyệt nhiên không biết cái gì nữa! Cái đó thì ta (nhà phóng viên) không sao biểu đồng tình được.

Ngoài ra còn bọn Nga trắng làm việc có kẻ đem cả gia quyến sang, vì có thấy 5, 7 đứa trẻ con Nga qua lại.

. . .

Xem như lời nhà phóng viên Arip nói trên thì chân tướng nước Mãn-châu mới ra thế nào, ai cũng biểu được. Ở dưới cái nước mới như thế, dân Mãn-châu có vui lòng không, tưởng nên đánh một cái dấu hỏi.

Khách-quan *dịch thuật*

SỐ BÁO SAU SẼ CÓ BÀI:

Vấn-đề «Nghị-trường Dân-biểu dự Hội-đồng Thượng-thư»

Cùng độc-giả Tiếng-dân trong Nam

Quí độc giả *Tiếng-Dân* trong Nam, đã mấy năm nay, người gởi tiền trả trước vẫn nhiều mà người còn để chậm trễ cũng bộn, lâu nay chúng tôi chỉ gởi thơ nhắc chừng mà thôi. Nay bản báo ủy ông *Hồ-Hữu-Nhỏ*, chủ nhà hàng «*Vĩ-Tiên*», số nhà 42, đường Amiral Courbet *Saigon*, là người Trung-kỳ, thu hộ số tiền báo các độc-giả còn thiếu. Bản báo có giao cho ông một quyển sổ liệt tên họ người còn thiếu tiền và một quyển biên lai có đóng dấu *Tiếng Dân* làm tin, vậy xin các độc giả chiếu cố cho, bản báo rất cám ơn.

TIẾNG-DÂN

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

MỘT NGƯỜI ÁI-QUỐC
của nước
ÁI-NHĨ LAN : MICHAEL COLLINS

Nói đến Michael Collins, nếu có một người dân Ái-nhĩ-Lan (Irlande) nào nghe đến, thì họ liền bứt ngang mà nói : «Ông ấy là đại anh hùng của nước tôi, cái ông mà dân tỉnh mến phục thứ nhứt của nước tôi đó !» Vậy đủ biết Michael Collins là người thế nào ; tưởng tượng cũng đủ biết là một người có công gì to lớn với xứ Ái-nhĩ-Lan chớ không phải chơi.

Thiệt vậy, Michael Collins, hay là Mick, là một người rất nhiệt tâm về việc cứu vớt dân chúng Ái-nhĩ-Lan thoát khỏi vòng chuyên chế của người Anh, cách đây trên mươi năm vậy.

Michael Collins sinh ngày 16 Octobre 1890 trong một cái làng nhỏ ở tỉnh Cọt (Cork) thuộc xứ Ái-nhĩ-Lan. Thân sinh là người làm nông; trong tám người con, Michael Collins là con út.

Khi thân phụ từ trần, ông ta mới lên 7 tuổi, đến lúc thân mẫu từ trần thì mới 15 tuổi. Mồ côi cha, mồ côi mẹ, bây giờ ông ta thẳng dặm qua nước Anh kiếm công việc làm ăn, không ý lại ba vạt ruộng vườn của cha mẹ để lại. Tới đây, ông ta vào làm thơ ký trong một sở Bưu-điện ở kinh thành Luân-đôn được 3 năm, rồi làm việc giữ quỉ tiết kiệm, kế đến làm việc trong một nhà ngân hàng Mỹ. Làm việc giỏi, được mau tăng lương, và rất lịch về việc tính toán tài chính. Ông rất ham học : tối nào cũng đi học thêm tiếng Ái-nhĩ-Lan, lịch sử, văn chương, những môn đó là tinh thần của tổ quốc ông. Không khi nào ông bỏ qua một chút thì giờ ; đến đổi mỗi buổi mai ngủ giậy độ 5, 6 giờ, không bữa nào ông không than tiếc thì giờ mà không từ miệng nói : « Ta ngủ làm mất hết thì giờ thì thôi ! » — «Thì giờ là vàng bạc», câu ấy nói với ông mới thật đúng.

Học thì học, làm việc thì làm, mà trong trí ông không khi nào quên xứ Ái-nhĩ-Lan của ông hiện đang ở dưới quyền cai trị của người Anh. Ngoài cái lòng hoài vọng tổ quốc của ông, hình như không có gì xen lộn nữa. Bởi vậy, sang năm 1914, tại thành Luân-đôn, cư dân Ái-nhĩ-Lan có tổ chức một đội quân nghĩa dõng, ông liền nhập đội. Những công việc sắp đặt có kỷ luật trong đội quân nghĩa dõng ấy, đều nhờ tay ông ta giúp nhiều.

Năm 1915 trong nước Ái-nhĩ-Lan đã dự bị quân sự, khí giới, đủ mưu cuộc chống với nước Anh, khi ấy ông mới từ giã nước Anh mà về.

Năm 1916 ông bị chánh phủ bắt bỏ tù, vì ông có dự vào cuộc khởi loạn, nhưng sau ít lúc cũng được thả ra. Khi bấy giờ ông được làm thơ ký cho một hội gọi là *hội cứu giúp những gia đình của những người bị tù và những người chết trong cuộc khởi loạn.*

Ít lúc sau, ông được giữ một chức trọng yếu trong hội đồng binh sự và trong đảng *Dân chủ độc lập* (Sinn-fein). Qua đến năm 1918 chánh phủ Anh lại bắt, vì ông có diễn thuyết xúi dân làm cách mạng, nhưng sau cũng được thả.

Cái tên Michael Collins đến bây giờ, khắp trong xứ không ai là không biết. Chính phủ Anh rất để ý.

Một viên quan cai binh Anh đã tặng cho câu : « tên Collins kia, chính là người cầm đầu các đoàn quân cách mạng đó !» (Cet homme-là, Collins, c'est le chef de toute la bande des rebelles !), đủ biết Collins không phải là tay vừa.

Trong lúc hai bạn đồng chí là De Valera và Griffith, kẻ đang ở Mỹ, người đang ở tù, thì Collins một mình gánh lấy chức trách rất nặng nhọc là cái chức trách để bảo vệ nước nhà. Nào lập ra phục binh đoàn (embuscades), nào mưu cứu bọn tù trong lao, tự một mình tay ông cả. Ông De Valera và Robert Barton cũng nhờ ông mới ra được khỏi lao.

Ông không có cái não chia giai cấp sang hèn như người khác ; bất kể là ai, ông cũng đều làm bạn: từ người tài xế các xe, người bồ lít, cho đến người giữ hàng cơm, người bán báo, hay là hạng người nào, không ai mà ông nói rằng hạng người đó là đáng khinh. Vì đó mà người ta phục lắm.

Cam tình của ông đối với những người khốn cùng rất chan chứa ; nhứt là người bị lụy vào tù tội, ông thường hay đem những sách và các đồ cần dùng cho họ. Mỗi khi nghe nói ai đau, làm sao ông cũng lo cứu cho khỏi. Ông là một người có một không hai trong đám người ít có của nước Ái-nhĩ-Lan ở buổi ấy.

Kỳ sau sẽ thuật mấy lần thoát nạn rất tài của ông.

Tiến-Lâm

DƯ LUẬN CÁC BÁO ĐỐI VỚI SÁCH NHẬT-NAM

Bắc-Kỳ Thể-thao số 72 ra ngày 5 - 1 - 32

QUYỂN SÁCH TỐT

Nhật-Nam Thư-Quán đã đáng khen xuất-bản một quyển rất công phu : Kim-khí và Cơ-khí.

Dạy cho người thợ lành nghề, dạy cho người không có nghề được ấm thân, làm giàu cho nước. Tiền bỏ ra mua sách nhằm nên để mua quyển sách này. Nó khô khan mà nó là bạn tốt.

Giá 0$80 (B. K. T. T.

Thực-nghiệp số 3390 ra ngày 6 - 1 - 32

SÁCH CÔNG-NGHỆ TÙNG-THƯ CUỐN A 1

Nhật-Nam Thư-Quán (Hanoi) đã xuất-bản được nhiều sách có ích, nay lại xuất bản bộ Công-Nghệ Tùng-Thư, trông cái tên đã biết là sách thiết thực rồi (bộ Công-Nghệ Tùng-Thư này mới ra cuốn A 1) dạy các nghề kim-khí và cơ-khí. (Thợ sắt, thợ nguội, vàng, bạc, bạch-kim, thép gang, đồng kẽm, thiếc chì, kẽm, a-ly-mi-nhôm), có nhiều hình vẽ, xem dễ hiểu, thật là sách có ích vậy.

Sách dày hơn hai trăm trang.

giá bán 0$80 (T. N. D. B.)

Phú-xuân Học-hiệu

94 – Đường Gia-hội – 94 HUẾ

NGÀY TỰU TRƯỜNG :

15 Septembre 1932

Có đủ các lớp sơ-học từ lớp năm đến lớp nhất, và Cours de Perfectionnement để cho những trò đậu bằng sơ-học rồi.

Trong năm 1932 :

C. E. Préparatoire đã 7, đậu 7

C. E. Primaire : đã 40, đậu 20

Sổ tiền dự định về việc chi tiêu trong năm 1932 cho Nam-triều

(Tiếp theo)

III. – *Cấp cho Hoàng-tộc*

Số tiền cấp cho hoàng-tộc là một trăm nghìn, một trăm năm mươi bảy đồng (100.157$). Số tiền ấy chia ra cho các bà Sinh bà Đích, mỗi bà : mười hai nghìn đồng (12.000$), và phụ cấp thêm bốn nghìn một trăm đồng (4100$, để tiêu về việc bất thường ; 88 công tôn, mỗi người ba mươi tám đồng, bốn giác (38$10), và 4 người thích tự, mỗi người : mười hai đồng, tám giác bốn xu (12$44).

IV. — *Cấp cho các quan văn võ*

Số tiền cấp cho các quan văn võ, nghĩa là từ người lính cho đến bậc thượng thọ là một triệu, bốn trăm mười bảy ngàn năm trăm bảy mươi ba đồng (1.417.573$), tức hai phần ba của số tiền cấp cho Nam-triều.

Quan văn

Một viên thượng thơ tòng nhứt phẩm lãnh được bốn nghìn đồng (4.000$), và phụ cấp một nghìn tám trăm đồng (1.800$) thành ra mỗi tháng lãnh được bốn trăm tám mươi đồng (480$) ;

Một viên tổng đốc tòng nhị phẩm lãnh được ba nghìn đồng (3.000$) và phụ cấp tám trăm đồng (800$), thành ra mỗi tháng lãnh được ba trăm mười sáu đồng (316$); một viên án sát tòng tam phẩm lãnh được một nghìn, tám trăm đồng (1800$), và phụ cấp bảy trăm đồng (700$), thành ra mỗi tháng lãnh được hai trăm tám đồng (208$) ; một viên thừa phái lãnh từ bốn trăm hai chục đồng (420$) tới năm trăm bốn chục đồng (540$), tuy theo hạng.

Quan võ

Hiện có một trăm năm mươi bảy viên quan võ, và một viên Đô thống tòng nhứt phẩm cai quản. Mấy viên ấy lãnh chung được một trăm bốn nghìn, bảy trăm bảy đồng (104.707$). Riêng ở Huế có chín mươi quan võ cai quản một đội lính là chín trăm năm người ! nghĩa là mỗi một viên quan võ chỉ cai quản mười người lính !

Hiện có một trăm ba người lệ mục lãnh chung được ba mươi lăm nghìn, một trăm bảy mươi ba đồng (35.173$), lại lính thân binh, lính giảng, lính lệ có đến hai nghìn, bảy trăm bốn mươi lăm người. Số lính này lãnh chung được một trăm năm mươi sáu nghìn, ba trăm sáu chục đồng (156.360$). Tính riêng thì một tên lính giảng lãnh mỗi tháng được bảy đồng rưỡi (7$50) lính lệ sáu đồng (6$00). Lại có 30 người lính nhạc (musiciens) và 30 lính khiêu vũ (danseurs).

Lính ở các trạm

Nào là trạm mục, đội trạm, tá dịch lính trạm, lãnh chung được một trăm sáu nghìn, chín trăm mười một đồng (106 911$).

(*Còn nữa*)

Trung-kỳ nhân-dân đại biểu viện

Kỳ Hội-đồng thường niên năm 1932

BIÊN BẢN

Ngày 1er Septembre 1932

(Buổi mai)

Theo nghị định quan Khâm-sứ Trung Kỳ số 2579 ngày 12 Août 1932, đúng 9 giờ sáng ngày 1er Septembre 1932, các Nhân dân Đại biểu tề tựu tại trong nhà Viện ở đường Jules Ferry Huế.

Quan Khâm-sứ Chatel đọc bài diễn văn khai hội ; ông Viện-trưởng Nguyễn-Trác đọc bài diễn văn của Viện, kế đến quan Khâm-sứ trả lời bài diễn văn của Viện. (Ba bài diễn văn đã đăng trong mấy số trước).

Đúng 11 giờ, xong lễ khai hội.

(Buổi chiều)

Đúng 14 giờ rưỡi, các ông Đại-biểu tề tựu, hiện diện được 34 ông ; còn sáu ông khiếm: cáo Nguyễn-tư-Kiêm, Nguyễn thành-Hương, Đinh doãn-Sắc, My, Mohr và Hàn-Dàng ; còn ông Trần-huy-Mai ở Vinh đã có đưa giấy từ chức, nhưng chưa kịp bầu người thay.

Ông Viện-trưởng Nguyễn-Trác đọc tờ trình quan Khâm-Sứ ngày 19 tháng 7 năm 1932 về việc xin cử 12 ông Đại-biểu (mỗi tỉnh một ông) thay mặt viện đi nghinh giá ở Tourane, và xin vào cung yết trong nội, để tỏ lòng thành kính của Viện Dân biểu đối với đấng Quốc-trưởng.

Ông Nguyễn-đức-Lý bàn xin cho cả anh em toàn Viện được vào cung yết trong nội; còn việc đi nghinh giá ở Tourane, thời cử 7 ông Trị-sự đi thay mặt cho tiện.

Các ông Đại-biểu đều đồng ý với lời bàn của ông Nguyễn đức-Lý, và nhờ ông Viện trưởng làm giấy trình lại việc ấy với Chính-Phủ.

Ông Viện-trưởng lại trình Hội-đồng về việc dân hai tỉnh Phan-Rang Phan-Thiết bị nạn lụt bảo ngày 4 tháng Mai năm nay. Các ông Đại-biểu đều tỏ lòng cảm động và có quyên giúp mỗi người ít nhiều, cộng được số tiền 74$00, giao cho ông Huỳnh-văn-Ngô (Dân-biểu Phan-Thiết), và ông Nguyễn-hữu-Bang (Dân biểu Phan Rang) chuyển giao cho Hội-đồng cứu tế ở Huế, để chia cấp cho nạn dân hai tỉnh. Ông Viện-trưởng xin Hội đồng bầu cử hai viên đại biểu thực thụ và hai viên dự khuyết đi dự Đại Hội đồng Kinh tế Tài chính Đông-Pháp.

Ông Phạm-văn-Quảng xin phép đọc tờ trình kể qua công việc của ông, và ông Đinh-doãn-Sắc đã làm ở Thượng Hội đồng năm ngoái để Viện được rõ. Ông Phạm-văn-Quảng đọc tờ trình xong, ông Viện-trưởng Nguyễn-Trác xin Hội-đồng đứng dậy phiếu cho ông đi dự Thượng-Hội-đồng, lấy cớ bận nhiều công việc.

Buổi chiều có ông Gauthier, đại diện Chính-phủ Bảo-hộ ông Hồng-quang-Dịch đại-diện chính phủ Nam-triều đến Viện. Đúng 4 giờ, Hội-đồng bắt đầu bỏ phiếu cử hai ông Đại-biểu thực thụ đi dự Thượng Hội-đồng kinh-tế tài-chính Đông-pháp.

Ông Phạm văn Quảng và ông Trần bá Vinh được.

Ông Phạm văn Quảng và ông Trần bá Vinh đứng dậy cám ơn Viện.

Hội đồng bỏ phiếu bầu hai Đại biểu dự khuyết :

Lần thứ nhất, ông Huỳnh Hào được trúng cử. Lần thứ hai, ông Ưng Du được trúng cử.

Ông Huỳnh Hào và ông Ưng Du đứng dậy cám ơn toàn Viện đã có lòng tin cậy.

Ông Viện trưởng xin Hội đồng cử các Tiểu ban để xét các vấn của Chính phủ giao xét.

(*Còn nữa*)

KHO CHUYỆN...

Chiều thứ bảy 8-10-32 độ chừng 20 người lính đạo binh pháo thủ thuộc địa thứ năm, ở Saigon ngồi xe hơi đi xem chấp bóng đất lại hội cù-lao của thủy lạc quân, thời rủi ra giữa đàng chiếc xe ấy lại chạm nhằm một chiếc xe điện : 13 người bị thương.

Tại tỉnh Thanh-Hóa có cô huyện Hai thấy con mình thi hỏng Sơ học yếu lược, tức mình đem gia đình tới đánh thầy giáo Hoạt bị thương tích, và gẫy hết một ngón tay út.

Một người sốp phơ giả làm lính kín đứng lối hàng Charner (Saigon) để «gạy gạo» những người qua lại, vừa rồi đã bị thập

Chiều 29 9 32 chuyến xe lửa Nha-trang — Saigon chạy độ còn 3 cây số nữa thì đến Biên-hòa, rủi bị trật đanh : 1 người bị thương nặng, chở xuống nhà thương được vài giờ thì chết. Người ấy là Nguyễn-văn-Đo.

Ông Nguyễn-văn Hượt Hội-đồng Quản-hạt Nam-kỳ là một nhà đại tư bản ở Ba-động, Trà-vinh vì nạn kinh tế mà vừa rồi mới tự tử.

Nội trong tháng Octobre này, có lẽ thì qua tháng Novembre, Thái tử nước Lào là Savang sẽ trở về nước.

Thái tử Savang, trưởng nam của vua Sisavang Vong, sẽ kế vị cha và sẽ là một ông vua tân thời.

Thái tử Savang đậu luật khoa cử nhân và có bằng cấp khoa học Luân lý và Chánh-trị (diplôme des Sciences Morales et politiques).

Mới đây, cảnh sát Hồng mao bắt được ở Ấn-độ một nhà máy vô tuyến điện của dân cách mạng. Xét ra, bắt bốn người. Trong đó có cháu của một vị quan tòa Thượng thẩm. Cháu của vị quan tòa này đã đi du học bên Mỹ, học được nghề hay ấy, về để giúp ích cho cuộc hoạt động của đảng Gandhi vậy.

Ellyson, một người ở Đức mới chế ra được một cái máy nhỏ có cánh dống như chim, để dùng cho mỗi người bay được như chim. Ông thí nghiệm nhiều lần, thấy kết quả tốt lắm.

QUÀ THẾ

Làm ơn nơi nước độc mà uống thuốc Bách ứng của Hải-ngọc-đường thì không sinh ra bịnh gì.

HÁN-VIỆT-TỪ-DIỂN

Tác-giả : ĐÀO-DUY-ANH

(Dictionnaire Sino-Annamite)

6.000 chữ — 40.000 lời

Ba thứ chữ : HÁN, VIỆT, PHÁP

Bộ sách

ĐỘC-NHẤT VÔ-NHỊ

trong kho sách quốc-văn

Trọn bộ 2 quyển

ĐẶC-GIÁ : 5$50

(Từ 15 decembre 1932 trở đi, mỗi bộ bán theo định-giá 7$.00)

QUAN HẢI TÙNG THƯ

HUẾ

(Ở xa xin gởi ngân tiền trước)

AI DÙNG KHÔNG KHEN ?

THUỐC LÝ «NĂM-SAO»

XIN HOÀN TIỀN LẠI !

Thuốc nầy của TECSIOUNINE chủ nhà thuốc NGŨ-TÍNH DƯỢC-PHÒNG chế, chuyên trị : bệnh kiết-lỵ, đại-tiện đi vặt, chất như óc cá, gan lợn, ra toàn huyết, hoặc đi ra trắng, đỏ, đen, hôi thối khó chịu, chỉ dùng thuốc «LỴ NĂM SAO», nhẹ một hai ve, nặng lắm chỉ dùng đến 6 ve là khỏi hẳn, mỗi ve 0$30. Nếu để lâu hoặc dùng lầm chạt thuốc có thuốc phiện thì số biến chứng cảm - khẩu-lỵ, ngũ-sắc-lỵ, thì rất khó trị. (người nghèo không tiền dùng thuốc, bản hiệu biếu không lấy phước) Bệnh nầy thường mắc vào khoảng cuối hạ sang thu, xin hỏi tại Tổng-Đại-Thu nhà thuốc « NĂM-SAO » tức là

SINH-HUY

44, Maréchal Foch, 44,

VINH

Khắp các tỉnh cần nhiều đại-lý

THUỐC TRỪ-TUYỆT-BẠCH-THỐN-TRÙNG

sán XƠ MÍT

(TENIA)

rất thần hiệu để có tiếng thơ cảm tạ. Ai dùng không hay cứ viết thư nói, chúng tôi xin trả tiền lại. Ai đau lâu phải dùng 3 hộp. Mỗi hộp 0p.50. Chúng tôi lại có bán thuốc trị đủ các chứng đau răng giá trở đến đồng lành cả mỗi gói 0p.15 — Thuốc chúng tôi tinh chất ăn hòa dễ dùng có vẽ cách dùng rõ ràng — thơ từ mandat đã gởi cho ;

M. Nguyễn-trung-Thâm

Quảng-xá — Đồng-hới

Cây có tốt thì quả mới tươi

Đàn bà cũng vậy, có thai thế nào cũng phải dùng thuốc

Thiên-kim-an-thai

HIỆU

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

không những đẻ con béo tốt mà lại khỏi chứng mẹ ghè con sài. . .

mỗi hộp 1$00

Thuốc hoàn tán trước kia đóng trong lọ, bây giờ vào chai cả, khỏi phải sợ hư, mốc.

CÔNG KHÓ NĂM NĂM

Hiệu bào-chế Tây của người Nam ta là ông PHẠM-DOÃN-ĐIỀM ở Đà-Nẵng, năm năm nay chuyên cần nghiên cứu, chế tạo theo cách Tây các món thuốc cần thiết cho người Nam mình. Hiện đã ra được hơn mười món thuốc, món nào món nấy thí nghiệm đi lại hết sức kỹ càng và có nhiều quan đốc-tơ Tây với nhiều lương-y Việt-Nam đã nhận là có công hiệu hoàn toàn, sẽ giúp ích cho đồng-bào ta nhiều lắm.

Nay mới phát-minh 6 món :

1· — Thuốc Hóa-đàm-chỉ-khái P. D. D. (thuốc hoàn trị ho), mỗi ve 0$60.

2· — Thuốc Lập-chỉ-phát-lãnh-tán P. D. D. (thuốc cảm), mỗi gói 0.10

3. — Thuốc Giải-huyết-độc P.D.D. (vừa lọc máu vừa bổ), mỗi chai 1.20

4· — Thuốc nóng lạnh trẻ con P. D. D. . . . , mỗi gói 0.20

5· — Thuốc sán trẻ con P. D. D. . . . . , mỗi gói 0.20

6· — Thuốc đau bụng trẻ con P. D. D. . . . , mỗi gói 0.20

Mua buôn, làm đại-lý, gởi thơ cho :

M. VIÊN-ĐỆ

Hiệu KHUYNH-DIỆP

HUẾ

GIÂY NÓI : 87 — GIÂY THÉP TẮT : VIENDE — Huế

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

KHẮP CẢ ĐÔNG-PHÁP CÓ HƠN 150 NHÀ ĐẠI-LÝ BÁN

Hiệu thuốc nào có bán thuốc Saigon, ai lên giao, bởi người sẽ bị nặng tội.

Thuốc - Dán

Hiệu « CON-RẮN »

Trị các chứng bệnh ngoài da. Nhứt là mụn, trị mụn độ nhứt hay. Trị nhọm mà rất tài, vì thuốc rất giản và phong độc. Trị ghẻ, tức ngực, đau bả đau vai, lát sát lưng, nhức đầu, mụn nhọt, nhức mỏi, tim la, hột xoài, các chứng bệnh ngoài da, dùng, dán thuốc này thì sẽ khen tặng vô cùng. Giá mỗi hộp 0p25.

Thuốc - Xổ

Hiệu « NHANH-MAI »

Độ nhứt hay, có tài rửa ruột, sạch cả cộn trùng, sán, lãi, sẽ đàm độc rất nhanh, sẽ êm, uống dễ, ít đau bụng. (Giá 0p20).

HAI MÓN THUỐC NÀY CÓ BÁN :

Ở Trung-kỳ có bán mấy chỗ sẽ dưới đây:

Ở Phontiou : Đông-xuân - Ủy Cai de la laverie S. E. E. M.

Ở Luangprabang : Dương-quang-Xuyên, commerçant.

Ở Vientiane : Bùi-văn-Nhờ commerçant.

Ở Huế có bán nơi M. Đào-duy-Anh, Quan nhà, rue Gia-long.

HUE (Citadelle) : *Hà-tri-Phát maison Thuận Xương.*
FAIFO : *Bazar Hồng-Lạc 188 Pont Japonais.*
TOURANE : *Ngoạn - nâu - Vinh commerçant musée*
PHANRANG : *Huỳnh-văn-Trân 14 Marechal Joffre*
QUANGNGAI : *Madame Phạm-Hoa commerçante*
NHATRANG : *Nam thuốc Mộng - Lương tăng-quan*
QUANGTRI : *Châu-ngọc-Ẩn chez Hòa Long hiệu*
PHANTHIẾT : *Lê-nam-Hưng commerçant rue Gia-long*
PHANTHIẾT : *Bazar Minh - Nguyệt, rue Gia-long près du pont*
PHANTHIẾT : *Bazar Minh-Giang, 7 Rue Duong-khanh*
VINH : *Tỉnh - hưng - Tường, 11 Marcant*
QUINHON : *Phan-thanh-Khuyến*
TANKY : *Dương-Hoàn commerçant*
HATINH : *Nguyễn-đức-Lý rue Tỉnh Trung*

Mua sỉ bớt hàng 30%, sở phí tôi chịu, do nơi :

Nguyễn văn-Phố

Boîte Postale n° 63 - Saigon

(Còn cần thêm nhiều đại-lý)

MẤY LỜI THÂM TẠ

余 啞 深 謝

Hằng ngày chúng tôi nhận được thư của các quí khách gởi khen thuốc VẠN BẢO hiệu Hải ngọc đường và khuyến chế cho biếu, bán cho rộng, chúng tôi rất lấy làm cảm tạ. Xin nhắc lại: thuốc này chữa: 1) đau bụng; 2) đầy, tích, trướng; 3) nôn, mửa, oẹ; 4) thổ và tả; 5) tả dử quá; 6) kiết lỵ.

Hiệu nghiệm chắc nhiều ngài đã rỏ. — Mỗi ve giá: 0$25.

Bán tại :

Thanh-hóa : M. Di-long, 71, Phố-lớn.
M. Chu bảo Đỉnh, 41 Phố Hàng-Thau
Hàm-rồng M. Hoàng vinh Hưng, à Cầu Sắt
Bỉ-lên : M. Lương-Hưng, commerçant
Bái-thượng : M. Tuất, bán phở.
Vinh : M. Vinh hưng Tường, 77 rue Sarraut.
Huế : M. Vinh-Tường, 49, phố Gia-long
Phanri : M. Nguyễn Vệ à Chợ Mới
Phanthiết : M. Minh-Giang, 2, Rue Đồng-khanh
Saigon : M. Nguyễn thị Kinh, 30, Avenue Garros
Chợ lớn : M. Nguyễn văn Dương à Tân-hòa, Cầu-ông-Lãnh
Cà-mau : M. Nghê văn Huỳnh, mission Tanh
Châu-đốc : M. Võ thị Sâu, commerçante à Tỉnh-biên.
Thakhek (Laos) M. Trịnh duy Yên
Pnontiou (id) M. Đồng xuân Ủy, Cai de la verie S. E. E. M.

Mua buôn không phải chịu tiền cước. — 10 ve 4$50.

Nhận hàng theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre remboursement).

Thư hoặc mandat gửi cho :
M. Nguyễn huy Cử, Tú tài, village Hoằng nghĩa, phủ Hoằng hóa, Thanh-hóa (Annam

KÍNH, GIẤY CHỤP ẢNH BÊN TÂY MỚI SANG

Kỳ tàu tới này hiệu **HUONGKY PHOTO HANOI** *mới nhận được nhiều kính Lumière, giấy Crumière, và nhiều đồ phụ dùng về việc làm ảnh.*

Các nhà làm ảnh chuyên-nghệ nên viết thư mua ngay kẻo hết

Huongky Photo

cần bạch

Việc thế giới

(Tiếp theo trang nhất)

Cố-duy-Quân cải chính những tin của người Nhật nói tình hình ở Mãn-châu trước những cuộc xung đột năm 1931 vẫn bình tĩnh yên lặng; mà những cuộc xung đột năm 1931 là tự người Nhật gây ra. Cố duy-Quân lại nói: « Nói rằng nhờ có Nhật bản can thiệp mà Mãn-châu mới thanh vượng được thì lại càng sai lắm. Chỉ nói về đường xe hỏa: vẫn hơn phần nửa ở trong tay người Nhật, vì trận Nhật Nga chiến tranh; nhưng chỉ trong 10 năm mà Trung-hoa làm 10.000 km đường sắt tức là 1/5 đường sắt hiện có ở Mãn-châu mà lại vì có người Nhật quấy rối chớ không thì còn làm nhiều hơn nữa.

Cố-duy-Quân kiết luận: rồi đây vấn đề ấy lại đem ra bàn ở hội đồng Quốc Liên, Trung hoa sẽ nhận tờ trình Lytton làm căn cứ mà bàn luận. Nếu Quốc Liên tìm được phương pháp giải quyết công bình và lâu dài, thì lợi cho cả hai bên Trung Nhật.

Luân-đôn. 7 oct. — Theo hãng thông tin « Reutes » thì chính phủ Hoa thịnh đốn chưa chính thức công nhận tờ trình Lytton và cũng chưa nhứt định về việc Huê kỳ có dự xét chương trình ấy với Hội đồng Quốc liên hay không. Có lẽ vì cận ngày tuyển cử Tổng thống nên Quốc vụ khanh Stimson chưa nói đến vấn đề ấy thì phải.

Đông kinh, 10 Oct. — Thủ tướng Nhật Saito tuyên bố rằng: «Bộ ngoại giao hiện đương xét phương pháp đối phó với Quốc liên về vấn đề Mãn châu». Thủ tướng Nhật lại nói rằng tờ trình Lytton đối với Nhật không được công bình, nhưng cũng chả làm gì được Nhật.

Đông kinh, 10 Oct. — Yosuka, đại biểu Nhật ở Quốc Liên, đến 18 Octobre sang Genève, đem bức thơ Nhật bác tờ trình Lytton sang cho Quốc liên.

Các công sứ Nhật ở Hailar (Mãn-châu) bị bắt

Phụng thiên, 10 Oct. — Theo những người Mãn ở Tề tề cáp nhĩ về thì tất cả những công sứ Nhật ở Hailar đều bị quân Trung hoa bắt đưa về Mãn châu lý, giam tại lãnh sự quán Nhật Nhật ở đấy, cùng với các viên công sứ Nhật ở Mãn châu lý.

Nhật muốn mua thuộc-địa của Bồ-đào-nha ở Mã-lai

Luân đôn, 10 Oct. — Theo phóng viên báo «Daily Héralds ở Camberra (Úc đại lợi) thì có tin đồn rằng người Nhật có ý muốn mua thuộc địa của Bồ đào nha ở đảo Timor (Mã lai), ở cách 640km phía bắc Úc đại lợi.

Các nhà đương chức Anh ở Ấn-độ không tìm ra sở vô tuyến điện của đảng Cách mệnh

Bombay, 10 Oct. (R. d.) — Đảng cách mệnh Ấn độ hiện có một sở vô tuyến điện dùng để tuyên truyền việc bài Anh, nhưng các nhà đương chức Anh không thể nào tìm ra được. Trước đây có bắt 4 người, trong có một người chuyên môn về công việc ấy, nhưng cũng chẳng tìm ra manh mối gì hết. *(Tin này có trái với tin của Arip đăng trong một số trước).*

Lụt lớn ở Marseille và Nice

Marseille, 10 Oct. (Imp) — Ở Marseille bị một trận lụt rất lớn. Đường sá bị đứt, nhà cửa bị đổ. Có chỗ nước lên đến tầng lầu thứ nhứt, việc cứu chữa rất khó khăn. Đồng thời ở Nice cũng bị lụt lớn.

Quốc-tế liên-minh sắp chết chăng

Genève, 10 Oct. — Sớm hôm nay Quốc liên lại mở buổi hội đồng công khai, do ông Politis chủ tọa, để xét các tờ trình của các tiểu hội đồng.

Xem kỳ hội đồng này, đã biết các hội viên đã ngã lòng nhiều, mà công chúng ở ngoài cũng không tin nhiệm nữa: 50 đại biểu các nước dự, người dự thính đông cũng chẳng số ấy.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

VINH

Trả lời bài « làm phúc hay làm tội »

Báo Tiếng Dân số 528, ra ngày 1er Octobre 1932, về mục thời sự Vinh, có đăng bài « Làm phúc hay làm tội » của ông Võ Phước. Nay tiếp được bài cải chính của cô khán hộ nhà thương Bến đền, bản báo cứ lấy công tâm mà đăng ra sau này:

* * *

Tôi không hề nhiễu tâm mảng chưởi hoặc xô đuổi ai.

Chuyện này sinh ra là vì chắc có lẽ tôi làm mất lòng ông bà nào đó. Thật vậy, ở nhà thương Bến Đền mỗi buổi mai có tới hơn trăm người đến khám bịnh. Làm thế nào cho khỏi mất lòng các bệnh nhân ấy mà phần đông họ thiếu phép lịch sự và cách xử thế? Khó lắm. Tôi kể một vài điều thí dụ:

— Này ông A đến sau chờ chưa thấy đến lần mình, ông cáu, nói bô bô. — Này bà phán Lục Lộ B đến sau chôi, rẻ làn song người vào, muốn xin uống ba liều thuốc một lần, mà lệ chỉ cho được phát mỗi lần một liều thôi; không được bà nói này nói nọ. — Này ông ký C không đau gì, nhưng đến để đưa hai con mất tính... I vân vân..

Mình lấy lẽ phải mà nói, họ giận. Ấy những nỗi vất vả đó kể sao cho xiết.

Tôi dám chắc vì lẽ đó, mà các ông các bà không được vừa lòng, song đó là ngoài vụ của tôi...

Q.

CỬA HÀNG BOMBAY MỚI

115 Rue Paul Bert, 115

Bán đủ các thứ hàng tơ lụa các nước, rất đẹp, giá rất hạ, vì cửa Hàng BOMBAY mới, giao-thiệp thẳng với các cửa hàng to nhỏ, trong Hoàn-cầu, và có chi điểm các thành phố lớn.

HUÊ—HANOI—HAIPHONG

Một tin lạ trong thương giới

Đương lúc kinh tế quẫn bách, cả hoàn cầu đều chịu ảnh hưởng; đừng nói đâu xa, ở nước ta đây, biết bao nhiêu hàng to đóng cửa, hiệu nhỏ nghỉ buôn, thế mà ở TOURANE thuộc về con đường QUẢNG-NAM, một hiệu buôn lại mới mở.

Lãnh làm Đại lý các hàng nội hóa, các báo, chí và thơ, tuồng, truyện, tiểu thuyết; ngài nào muốn cho hàng mình mau chạy và khỏi phải lo ngại, xin hãy gởi bán tại bản hiệu.

Buôn gởi đi các nơi, thổ sản xứ Trung-kỳ như: Cau, chè, quế, bắp, sáng, đường đầu phụng, thuốc lá, vân vân.....

Các báo chí, tân-văn, ngài nào chưa gởi cho chúng tôi làm Đại-lý, xin hãy gởi gấp cho đặng chúng tôi sắp đặt người đi bán các nơi thôn quê.

Bazar Sainfol-Léon
Mme Chánh-Ký
Propriétaire
Rue Quảng-Nam
TOURANE

HÀ TĨNH

Phủ thâu !

Làng Tiền-lối, tổng Đoài (Can-lộc) chúng tôi đinh điền vừa đúng theo sổ bộ. Mấy năm trước thu sưu thuế vừa phải, năm nay lý trưởng Đặng-công-Phu lạm bổ thu bội lên: chính tráng một tên 3$50, bần bịnh mỗi tên 1$50, còn vị cập lấy mỗi tên 0$80; điền hạng nhất mỗi mẫu 2$80, nhị hạng 2$45, tam hạng 1$30, tổng thu một mẫu 5 quan, tiền sương túc trước định một tên có 2$80, năm nay cũng thu bội quá. Dân có ai kêu van thì cho là kháng cự, trình Quan, dân tình không biết kêu vào đâu. Mong quan trên thấu tình cho.

Dân làng

QUẢNG-BÌNH

Một đều oan !

Tôi tên là Nguyễn-thị-Giêu ở làng Long-Đại, tổng Long-Đại, phủ Quảng-Ninh, xin nhờ ơn quí báo đăng cho một việc như sau này:

Nguyên tôi góa chồng, đã gần 10 năm vẫn thủ tiết nuôi con thờ chồng. Lúc tháng 7 năm nay, mẹ con tôi đi làm rẫy ở tại xứ Vùng nương thuộc tổng Trung quán, thường khi làm rẫy thì phải ở lại lúc 15 ngày, lúc một tháng. Đến khi về thì ôi thôi! nhà cửa biến đi đâu mất! Hỏi ra mới biết tên hương dịch Nguyễn-Hào là châu thúc bá của chồng tôi dỡ về làm việc tư nó. Tôi bèn phát

Công hiệu thần tốc của thuốc **PILULES PINK** ngấm sâu vào tới các cơ-thể trong mình. Thối nhiên được có sức khoẻ, thấy đói, tiêu hoá dễ, các cơ thể khỏi bần mỏi mệt. Công hiệu thần tốc ấy do hơi thuốc **PILULES PINK** thêm cho các cơ thể chất cần nhất cho sự vận chuyển của các cơ thể ấy: máu có nhiều vòng máu đỏ, máu đỏ đủ nuôi các cơ-thể. Bởi vậy công hiệu to nhất của **PILULES PINK** là làm cho sinh ra nhiều máu và lại cũng khiến cho các gân-tuỷ được đàm-thấm những máu tốt ấy, và làm cho các cơ quan chạy điều.

Thuốc **PILULES PINK** là một thứ thuốc tốt nhất để chữa những bệnh thiếu máu, phiền muộn, bệnh nhọc mệt, bệnh tới thì lớn sớ, bệnh trở về già, bệnh đau dạ-dầy, nhức đầu, mỏi gân, kinh nguyệt bất điều.

Thuốc PILULES PINK bán tại khắp các hàng bào chế tây.

THẬN TRỌNG THIÊN KIM,

CÓ BỆNH NÊN CHỮA NGAY:

Vì thời tiết khi hậu, vì ăn uống hàm hồ, vì làm việc mệt nhọc, thực khuya giấy sớm... hàng mạnh cũng ốm đau luôn... Vậy, muốn chóng khỏe mạnh bao tất, mọi tiếu bần bịnh thì các Ngài nên uống Tiên-Tửu « chế theo môn thuốc gia truyền đã ở đời nay, rất kinh nghiệm thần diệu, lại pha với rượu nho-cối lâu năm rất quý, rất thơm ngon, uống không say, thiệt Đại-Bổ-Dưỡng phế, thận tâm, can, tỉ, vị, khí huyết, gân cốt » thì chóng hồng hào bổ mập, khỏe mạnh khoan khoái, đau đớn lành lợi, thực đúng tinh tào, ngon miệng, ăn khỏe, mau tiêu dễ, ngủ yên, đại tiện hoạt, ích tiện trong, mát. — Nếu có lao tâm, lao lực, hao, hư kinh-niên, đau sườn, đau tim, gan, phổi, dạ dầy, ruột, đau ngực, đau bụng kinh niên, kiết, lỵ, động kinh, tê bại, đơn thấp, di mộng tinh, ngủ nước, thương hàn, phá, bàng, hư thận, đau lưng, nhức gân xương, buồn mỏi tay chân, tiểu tiện vàng đọc, nhiệt tiểu, khát nước, ung nhọt, lở chốc, đau tai, đau mắt lâu năm, trùng nhọc, lận kinh-niên, nọc giang mai, đàn bà bạch đái, tích kinh, huyết hư, kinh không đều, muộn con, hậu sản « đàn bà mạnh mẽ, gầy còm, ho, ốt, đầy, tức, nhức mỏi tay chân, nóng dần, đau lưng, nóng tiện vàng đọc v. v. sau khi mạnh đi », hậu sanh có dưỡng v. v... chuyên dùng Tiên-Tửu, chóng khỏi có nàng. Các bệnh trên nầy mà trầm trọng, lâu năm, nên dùng Tiên-Tửu, nên dùng các Thuốc rất kinh nghiệm của Bổn-Dường thì mau khỏi tiêm, cam quyết chắc chắn là không thuốc đâm nhân diệu kinh nghiệm bằng. Còn các bệnh phong hủi, ho lao, đau bụng kinh niên, giang mai, lận kinh niên, di mộng tinh, tê liệt, nên quảng, đàn bà bạch đái, v. v. đều Bổn-Dường mới có thuốc chuyên trị rất thần diệu, trăm người đồng, khỏi cả trăm, ai gần đồng bào gởi thư về khen ngợi nhiều lắm, xin tạm coi 4 bì thư sau nầy thì rõ:

1. — Thưa Ngài. Vợ tôi mắc bịnh Bạch đái và xanh xám, tôi thì mắc chứng Khí huyết, nên cùng phải uống hơn hai chục bình nước thuốc; đã mấy năm nay, đàng thuốc thì rất nhiều mà nó hiệu, nay mua đùng bốt 6 chai Tiên-Tửu, đã thấy khỏi hết rồi mà được bổ tốt lắm. Vậy Ngài lại gởi theo tôi Giao ngân lãnh hóa cho tôi 6 chai Tiên-Tửu nữa; 5 đồng 1 chai. M. Mai-chí-Trung, commerçant à la Plantation B. D. par Postes Lộc-Ninh (Nam-kỳ). — 2. — ... Nay đàng Thuốc và Tiên-Tửu, người nhà tôi vừa khỏi bịnh Động Kinh, nên thấy mạnh bổ tốt; vậy Ngài lại gởi cho tôi 6 chai Tiên-Tửu nữa. (5p00 một chai) M. Nguyễn-khắc-Cung, Secrétaire Banque Indochine à Quy-nhơn. — 3. — ... Tôi mắc bịnh Hô-lao, lại thêm chứng Đau bụng kinh niên, đau ngực, đau lưng, đi tiểu vàng đọc, nay đàng Tiên-Tửu và Thuốc của Ngài, các chứng đã khỏi hẳn rồi, ăn bữa cơm, còn hơi ho mỏi lưng thôi, mà nay đã được, ngủ được, khá lắm. Vậy Ngài gởi ngay cho tôi theo tôi giao ngân lãnh hóa cũng như lần trước 6 chai Tiên-Tửu và 25 đồng bạc thuốc để mua khỏi rất cần. M. Đặng văn-Thu, ancien secrétaire D. P. demeurant n° 5, Troisième Quartier à Thái bình. — 4. — ... Bịnh Di mộng tinh, Đau ngực và Lận Kinh niên của tôi, đã 6 năm nay, tốn bạc trăm thuốc mà có hiệu, nay đàng Thuốc và Tiên-Tửu, thấy mau khỏi tiêm. Vậy ngài lại cho tôi như kỳ trước 2 chai Tiên-Tửu và 12 đồng bạc Thuốc nữa. M. Trần-văn-Cả Commerçant route n° 203 à Hanoi. — Cước phí gởi Thuốc và Tiên-Tửu, Bổn-Dường chịu hết, mua lại đúng cho thông gỗ rất cẩn thận. Vậy mong các ngài cổ-động giúp để đồng bào khỏi đau ốm được mau khỏi, làm ăn lành lợi, đó một thiệt là công đức lớn vậy.

Mấy lời chân thành cần cáo: **ĐẠI-BẢO DƯỜNG, 22 rue Médicaments à Hanoi**

PHÒNG-TÍCH ——————> Nhiều người bị mà không hiểu ?

NĂM ĐẦU — Y

1929	bán được	4635 liều
1930	»	3675 »
1931	»	3547 »

« Con chim »

VŨ-ĐÌNH-TẤN
HAIPHONG

ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH TRUNG-KỲ

HUẾ	*VĨNH-TƯỜNG 49, phố Gia-long.*
DALAT	*ĐINH-VĂN-CHÂU Librairie.*
FAIFOO	*HOÀNG-ĐẮC-VINH 188, phố Pont Japonais.*
NHA-TRANG	*MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN.*
PHAN-THIẾT	*MINH-GIANG 2, Rue Đồng-khánh.*
QUANG-TRI	*THÔNG-HOẠT THƯ-QUÁN phố Chợ.*
QUANG-BÌNH	*VĨNH-HƯNG-TƯỜNG bán thuốc bắc ở Đồng-hới.*
QUANG-NGÃI	*NGUYỄN-NGỌC-ANH Commerçant, Thạch-trụ, Mộ-đức và Chế-Hoàng Commerçant à Sông-vệ.*
THANH-HOA	*PHÚC-HƯNG-LONG 17, phố Tả biên.*
TOURANE	*NGUYỄN-THỊ-HẠ phố Đô-hàm-nghi.*
VINH	*SINH-HUY phố Gare.*

Đâu là CÓI PHÚC ?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác giả : C. Flammarion ——— Giang-Ha dịch-thuật

Số 58

— Công-tước muốn... tôi tưởng Công-tước không thể ép uổng được.

— Thưa bá-tước, ngài đã hứa lời cho tôi rồi kia mà !

— Châu tôi không phải là tôi mọi. Cái lòng của chán tôi, là quyền sở hữu của nó. Tôi đã nói với công-tước những điều tôi nghĩ trong trí. Bây muốn của công-tước là điều muốn của tôi. Tôi không thay đổi. Nhưng châu tôi nó trái chứng, nó chưa quyết định, nó còn muốn chờ, thì công-tước bảo tôi làm sao bây giờ ?

— Ngài có thể khuyên lơn. Nếu nàng không nghe, ngài có thể hỏi cho cạng lẽ. Ngài là cha nàng, là người đỡ đầu cho nàng. Nàng còn chưa đến tuổi trưởng thành. Công-tước hẳy tin chắc rằng tôi và cả chúng tôi đây cũng đều hết lòng với công-tước! Nhưng hiện lúc nầy châu tôi chưa muốn nghe đến chuyện cưới hỏi. Chắc là cái ý-tưởng ấy không còn sống lâu đâu. Vậy công-tước hẳy chờ khi chúng tôi về Ba-lê rồi sẽ liệu.

— Tôi không thể gặp nàng và nói với nàng sao ?

— Hiện nay nó mất đi vắn.

— Nàng vắn độ lâu mau ?

Tôi sẽ chờ nàng. Ngày mai tôi sẽ đến lại. Tôi nhất định muốn gặp nàng, chắc nàng không lẽ không cho tôi hội kiến.

— Vậy thì ngày mai hẳy mời công-tước trở lại. Chắc là nó sẽ có mặt ở đây; nó đi khi mai nay, và không khi nào tối lại không về bao giờ. Vậy thì để ngày mai vậy.

Khi công-tước ra đi thì bá bá-tước liền vào phòng khách, ông bà tử-tước cũng theo vào. Vì công-tước thình-lình đến không ai ngờ trước, nên cả người trong đến cũng lấy làm lạ. Công-tước nói thế nào, muốn thế nào, bá-tước đều đem thuật lại, cả cuộc hội kiến cho ai nấy đều nghe, và nói rằng ngày mai thế nào cũng phải trả lời cho công-tước mới được. Sau khi đã bàn tính buổi lâu, ai nấy cũng đồng ý rằng phải nói trước cho nàng Minh-tinh biết, kêu nàng xuống và hỏi lại nàng.

Nàng Minh-tinh xuống phòng khách, bộ mặt tái xanh, bận bộ đồ trắng buổi mai. Nàng xuống ngồi như một người bị cáo ngồi trước quan tòa. Bá-tước kể cho nàng nghe sự công-tước đến thăm, cái thái độ nóng nảy của công-tước, và công-tước có nói ngày mai sẽ tới lại.

Bá-tước lại nói thêm :

— Cũng nhờ ta dùng chước nói trở, nên công-tước tưởng như đã tin rằng châu không có ở nhà. Nhưng đến ngày mai thì không còn tránh được nữa. Châu ơi! chắc châu đã rõ chúng ta yêu mến châu là giường nào ? Cái cuộc hôn-nhân mà châu từ chối đó thật là không gì qui bằng. Không khi nào mà châu có thể tìm một nơi nào xứng đáng hơn về đủ các phương diện. Hôm nay ta không cần phải nhắc lại các điều lợi hại mà ta đã bày tỏ với châu hôm nọ. Châu ngày nay không còn là một người con nít nữa. Châu mà từ chối không nhận cái tên và cái tước của công-tước, chắc châu đã biết những điều qui hóa mà chán bị mất. Châu hẳy nghĩ cho kỹ đi. Đừng làm điều điên cuồng. Thôi, châu còn thì giờ mà suy nghĩ cho đến ngày mai.

— Thưa cha, châu đã quyết định rồi. Và không phải từ bây giờ đến ngày mai mà châu sẽ thay đổi ý-kiến đâu. Châu không thương công-tước. Và châu chỉ lấy ái-tình làm điều cốt yếu cho sự hôn nhân.

— Ái-tình, ái-tình.... đó là chuyện tiểu thuyết! Để vào trong các chuyện tích thần tiên thì được. Nhưng nói vào trong thực tế thì ngày nay người ta không phải vì ái tình mà cưới nhau nữa.

Trên con đường đời của châu, chắc chi là châu sẽ tìm ra con người hoàn toàn theo ý châu, và xứng đáng với lòng tin cậy của châu ? Ta nghi lắm !

— Đã ba tháng nay châu suy nghĩ nhiều rồi. Công-tước là một người chỉ biết sự vui sướng chơi bời.

— Công-tước là một người trong xã-hội sang trọng. Chắc châu không có cái ý cái cách cả xã-hội chớ ?

— Công-tước là một người dốt...

— Công tước cũng có học thức như mọi người, cũng biết được những điều cần phải biết. Và một người trong xã-hội sang trọng không cần chi phải làm đến thầy giáo ở Cao-đẳng học-đường kia mà !

— Nhưng thưa cha, châu đã thưa với cha hôm nọ rằng châu không bằng lòng người ấy. Nếu châu lấy người ấy, chắc suốt đời châu phải khốn khổ. Vậy lẽ nào cha lại muốn cho châu khổ suốt đời sao ?

— Châu ơi! châu cũng biết chúng ta thương yêu châu là giường nào ! Chúng ta chỉ muốn cho châu được sung sướng. Thôi thì chúng ta hẳy làm theo ý của châu. Vậy châu đã nghĩ đến mối nào khác sao ? Trong cái buổi lễ ở mùa đông vừa rồi, ai cũng công nhận châu là vị hoa khôi trong buổi ấy. Ta nhớ lại rằng có có hai người thanh niên khác cũng để ý đến châu, không thua chi công-tước. Vậy trong hai người kia châu chọn người nào ? Cả hai người ấy đều say mê vì châu. Đều ấy không còn là đều bí-mật trước mắt công chúng nữa.

— Châu chỉ biết rằng chúng tìm cách thân thiện với châu là không phải vì châu mà chỉ vì cái mồn của hồi môn của châu. Và lại châu không muốn lấy chồng.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

đơn kiện, tên ấy khai rằng: vì tôi đi lấy chồng khác nên tên ấy dở nhà. Quan hỏi chồng tôi tên gì họ gì, thì tôi khai, quan không chấp đơn, nhưng có xử tên ấy phải làm nhà lại cho tôi. Nhưng tên ấy đã làm đ ều phi lý mà lại còn chẳng nghe lời quan không chịu làm lại.

Mẹ góa con côi về mùa mưa lụt nầy mẹ con tôi cl ẳng biết ẩn núp vào đâu, khổ quá!

Mong quan trên xoi xét

Nguyễn-thị Giêu điểm chỉ

QUẢNG-NAM

Tin thêm về nạn xe hơi ở Tam kỳ

Hai người bị nạn ô-tô ở Tam-kỳ, bữa 16 Septembre, chở đi nhà thương Faifo, đã đăng báo Tiếng-dân số 524, hiện người có mang sinh ra một đứa con. Nhưng đứa con ra khỏi bụng thì chết; còn người mẹ vài ngày sau cũng theo con mà chết luôn.

Cái thảm hại do xe hơi gây ra ghê chưa! Ai có xe phải chọn người cầm máy cho cẩn thận.

Thương tâm khách

QUẢNG NGÃI

Sao lại bảo hòa?

Phủ Sơn tịnh, tổng Tịnh châu, làng Sung tích lý trưởng Võ Nghiêm thừa lúc lộn xộn làm đều trái phép:

1) Huỳnh-thị-Thông người đàn bà góa, nhà nghèo, bị đau cạo đầu: y dẫn tên tỉnh lý tới hăm bắt, nói làm cách mạng, người ấy sợ hoảng phải lót bốn quan tiền.

2) Tên Trần-Qui bị tình nghi bắt giam, ở nhà y dọa người mẹ lấy cái áo sa tanh.

4) Vụ thuế năm nay, quan phủ sức trác về cho 7 ông hoa mục, và 4 ông chủ giáp, thân, yêu cầu trác kỷ, không nói với ai, cứ việc tha nỗ phù thâu: đất tam hạng đem lên ruộng nhứt hạng mấy năm nộp 1$00 năm nay nộp đến 1$50-2$00; còn nhà nước ấn cho dân 0$10 thuế thân, còn 2$70, mà y cứ thâu đủ 2$80 lại đa thập tam tam linh tam lên nữa, không thèm đưa biên lai cho ai cả. Ai xin biên lai thì đánh chưởi. Thủ sắc Đỗ-Xuân, Nguyễn-Đạt, Trần-Luyện, ngày mùng mười tháng tư năm nay.

Sách thuốc

Dịch ra quốc ngữ, trên đặt thành ca, kể ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất tinh tường, có 372 cái đơn thuốc chên chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, dùng rất công hiệu. Ai có sách này cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thì rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00.

Nguyên sử tòa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 — phố Định - Tân — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

MỘT HỘP

THIỆT

THUỐC HƯỜN

VALDA

dùng trừng lý, ngậm phải lúc

thì đủ ngăn ngừa

Khỏi đau đóc giọng, Khỏi đau phổi và đủ trừ các bịnh

NHỮNG LÀ

Sổ mũi, nghẹt mũi, phong hàng, ngoại cảm, hoặc dâm nhiệt nổi xâm, vân, vân

MÀ NHỨT LÀ PHẢI ĐỜI CHO ĐƯỢC

THIỆT THUỐC HƯỜN

- VALDA -

bán đựng trong hộp mà thôi, trên nắp hộp nhớ phải có chữ hiệu

- VALDA -

mới thiệt phải

lên quan phủ bẩm tình dầu đuôi cho ngài rỏ. Ngày 12 tháng 4 Quan phái thầy Cáu về khám, quả như vậy, bèn sức biên lai cho dân, nhưng cũng không thấy. Đến ngày 14 quan phủ về tại làng, sức đem nguyên bộ, coi cũng quả vậy, ngài dạy sức trả lại cho dân mấy khoản phù thâu đó, dân đều có bụng mừng. Tiếp đến bữa 25-5 Annam có 35 người dân đứng đơn đến quan kêu nài, quan chấp đơn, nói để cứu nhưng chẳng biết vì cớ gì dân lên hâu noài, mà quan cứ hiêu nòa! Dân

BÌNH ĐỊNH

Vậy thì chức phận ở đâu?

Ở đại Bồng sơn, nhà nước có mở một nhà thương (Ambulance) để cho thuốc, ngoài có biển đề mấy chữ: « Sáng nào cũng vậy, trừ chủ nhật và ngày lễ, dùng 8 giờ cho thuốc ».

Chúng tôi có người ở xa 12, 14 cây số (như ở Iam quan v. v...) thì tới có người xin được, có người đi về không. Có đêu đáng phàn nàn là Quan... cho thuốc, thấy ai ăn mặc sạch sẽ thì bảo về nhà chích kim, chích một mũi là 1$00, ấy là thuốc quinine, hoặc thuốc nhà thương, hoặc của người bệnh mua cũng vậy; mà phải chích 1 lần đâu, ít cũng 10 ống mới khỏi. Khổ cho dân nghèo không tiền đâu mà chạy, nên đành chịu đau. Người bệnh lai cảo.

L. T. S. Vẫn biết các nhà thương nhỏ ở các phủ huyện, thường ít thuốc, bịnh nhiều thì không đủ dùng. Có khi người cho thuốc phải liện lận với kẻ giàu để đã phát cho dân nghèo. Nhưng quả là ít thuốc, thì quan thầy nên chạy giấy về sở chánh xin thêm thuốc cho đủ dùng. tốt hơn là để dân hiểu một cách mà phải phiền.

BẮC-KỲ

CAO BẰNG

Dân kêu nài về việc gánh đá

Hôm 5 Septembre hồi 9 giờ, trước cửa Tòa, có một toán dân chừng 200 người (dân phủ Hòa an), kéo nhau đến trước cửa tòa vào phòng capitaine adjoint kêu nài về việc gánh đá rải con đường lên chân Hà-quảng cách tỉnh lỵ 6 km và con đường từ tỉnh vào Trùng khánh phủ. Con đường nầy năm nào quan trên cũng bắt dân đi gánh đá, trong một năm mấy lần, mỗi lần phải vài ngày, mà tiền công phát một người 3, 4 xu lại năm được năm không, nên dân mới đến kêu nài và xin quan tha cho dân những mùa cấy, gặt và ngày làm ăn của dân.

Ng. B. lai cảo

Lời cảm tạ

Tháng trước tôi mắc phải *bệnh tả*, kế lớp một đứa cháu bị *sưởi* lạm cũng đi tả. Thầy thuốc đã nhiều mà không kiến hiệu. May nghe người chỉ bảo tới mời ông Trung-hoa Y-sĩ PHÙ NGUYÊN-KHANH ở Phố VẠN ÍCH rue Paul-Bert HUẾ. Chỉ có vài thang đơn sơ mà bệnh được giảm bớt. Ơn tái tạo khó nỗi đền bù. Vậy tôi xin nếu lên trên mặt giấy trước cảm tạ ông PHÙ-NGUYÊN-KHANH sau mách bảo bà con.

Madame Nguyễn duy-Phiên

Lễ-bộ Thượng-thơ

Citadelle Huế

DỰ PHÒNG TRƯỚC HƠN LÀ ĐỢI MẮC BỆNH MỚI CHỮA

Chúng ta sinh trưởng vào thời buổi náo động này, nhiều người dao yếu lách bệnh, cứ đợi đến lúc cuối cùng mới chịu chữa. Rồi sau, các bệnh ấy phát ra, thành bệnh tê-thấp, thương thận hay thương tỉ, buốt-nhức đau đui, nói tóm lại là tất cả các chứng phát ra, rõ cho ta biết là máu ta sấu. Chính là lúc nên cần tới thuốc giải-độc thật mạnh, mà không có thuốc nào nay bằng thuốc chứ danh **TISANE des CHARTREUX de DURBON** làm bằng các cây hương thơm ở núi Alpes có chất tiêu độc rất thần hiệu.

Nhưng mà lại sao ta đợi đến khi các chứng ấy phát ra?

Ta nên dự phòng trước hơn là đợi mắc bệnh mới chữa. Vậy ta nên chứa sẵn chong nhà một ít **TISANE des CHARTREUX de DURBON**; cứ mỗi tháng ta uống một lần thì ta không còn sợ gì những bệnh hoạn kể trên nó ngăn trở ta và hại sự sinh hoạt của ta.

Ngày mười sáu tháng chạp tây năm 1930

Ước từ ba năm nay, nhà tôi rất tôi, chẳng tôi uống thuốc **TISANE des CHARTREUX de DURBON**, *thì chẳng tôi không thấy trong người khó chịu và chúng tôi thường được mạnh khoẻ.*

Chẳng tôi đã mách thuốc này cho nhiều người quen biết, ai cũng lấy làm sung sướng được biết một vị thuốc hay chữa khoẻ được bệnh. Nay kính thơ.

Jacques REVEREND

số nhà 10, phố République, ở BOIS-COLOMBES (Nước Pháp)

Thuốc chuyên môn ở CHARTREUX de DURBON

Tisane đựng bằng lọ nhỏ

Thuốc viên Pilules Supertoniques đựng bằng ống

Thuốc bôi Baume (chữa bệnh ngoài da) đựng bằng lọ.

Xin hỏi tại các hàng bào chế tây.

Cách dùng và giấy chứng thực

Phòng thí nghiệm quan J. BERTHIER

ở GRENOBLE (Nước Pháp)

TISANE DÉPURATIVE DES CHARTREUX DE DURBON

NGU-TINH

Nhân - Tạo - Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị:

TINH-THẦN LAO-TỔN

KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sài ghẻ

Thuốc nầy đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Thí-nghiệm Đông-dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỦ của nhà thuốc NĂM-SAO

SINH-HUY

44 — *Maréchal Foch* — 44

VINH

Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGÃ NƯỚC, nhãn « NĂM SAO » rất thần hiệu. Mỗi gói 0$15

Magasin de Soieries

TÂN-LỢI

138 - 140, Boulevard Tổng - đốc - Phương

CHOLON

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như lá: lĩnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến tích không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bản v. v.... Khăn đội đầu rất vô thân nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu «Teinture Idéale» danh tiếng thuốc nay ở Nam-kỳ.

Mành hộp biscuits «Kim-Thời» của bổn hiệu chế tạo chẳng khác cho biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 129 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$60.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm chẳng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Đ4 Tổng đốc-Phương — CHOLON

BAC-NINH

Bệnh quỳ đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LÁ, sự LẬU nhập CỐT nghĩa là khiến rất hề trong người nhọc mệt thêm đâm nóng rượu thì nóng ra mủ, hay trong thịt có hoặc như hiểu, hay nên nát nhết một nói, tom đã có mà i vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở giở thì như vậy, bệnh nầy rất nguy hiểm và chuyên nhiễm, nếu để cho lâu ngày thì người ấy mang bệnh đau GIẢ-CON (Orchite) khi hay bạyết bạch, bằng huyết v. v. thì sinh đã rất hiểm, nếu để con thì hay bằng mắt, còn TIM-LÁ nhập CỐT, người khiến đang trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINE cho nên trở giới hay nổi, đau đầu, đau mình, đau cổ đầu gối, chân tay mỏi mệt, nên nói mọc nầy nó chuyên-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rất, đã ra hoài ra hoạ, để con thân cái nạ; thiếu cái kia, in ở ra đã quấy ngỡ, vì cái mọc nầy nó chuyên-nhiễm mang ly lác thay! thật, nếu mắc bệnh không tìm được thầy thuốc thân hiệu nầy thì nó mọc ấy nó chuyên nhiễm sang mấy người đó, nào cha mẹ đang đau cách nhà v. v. vì thế nhiều người thà không có bệnh nhi nam mà thì trong có vi-trùng TIM-LÁ, con như bệnh NO LOEN (Chancre-mou) bệnh nầy nó cũng có vi trung BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LÁ, bệnh nầy cũng có khiến người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh nầy đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy hoặc năm, hay mới mắc phải, thì lập tức đăng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÁP, số nhà 67 phố Hàng-ngang-HÀNOI (Tonkin) thì nào cũng phải mau khỏi, vì rất hiệu nghiệm, người có bệnh nặng thuốc vẫn có lại hiệu nhanh thường, khỏi bao giờ không mất, thực thế vậy, nếu lần đầu có mua nhằng cũng được không hề gì cả, thuốc Lậu, 1$00, TIM-LÁ 2$00, thuốc CHANCRE-MOU nó cũng vậy bán 1$00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue Gouïs-longé PHAN-THIẾT, PHÚHÀ 47 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Đào) à HANOI HỒ-VĂN-CHIÊU chez Vinh xuân, hiệu commerçant của Tây à QUANG-NGÃI, Lưu-thành-Tiếp Hàng-phố Công-Ký à Longxuyên, Annam dược-phòng, chủ-nhân Lê-ngọc-Thanh, route Camau à Bạc-liêu à Cantho, chính nơi ngài muốn mua thì gửi cho một tờ giấy trước nói rõ hiệu gửi nhận hàng gửi hàng đi nhanh mau thì gửi cho mandat-lý xin viết thơ về bản-hiệu

DẦU NỘI HÓA

Dầu là vật cần dùng hàng ngày cho quốc dân ta, từ xưa đến nay là chỉ dùng dầu của người ngoại quốc, hàng năm cai pai về món dầu kể có mấy triệu bạc, thực khá tiếc thay! Ấy vì sự tiếc ấy, mà chúng tôi phải dụng công khảo cứu dùng toàn vị thuốc nam mà chế tạo ra một thứ dầu gọi là « **Nam-thiên-quất-thần** » rất thơm, rất mạnh, công hiệu vô cùng, kiêm trị ba chương ba bệnh, rất là linh nghiệm, đã được Hội-đồng-khoa-học xét nghiệm cấp cho văn bằng danh-dự sang chế độc quyền thực là thứ dầu rất tốt, xưa nay chưa có thứ dầu nào sánh kịp không những chữa được nết các bệnh nguy hiểm cấp cứu, nó lại còn có cái đặc tính giải độc, tẩy uế và dùng được nhiều việc nữa, đã nói rõ trong tờ-in. Bản dương nết sức nghiên cứu chế luyện để cống hiến cao đồng bang một thứ dầu Nội-Hóa rất hay rất quí, muốn cho lưu thông phổ cập cho hết thảy cả quốc dân trong ba kỳ đều biết đến thứ dầu nầy, cho nên dầu đã tốt lại đóng vào ve lọ, có hộp, có nhãn rất đẹp, mà giá bán rất rẻ, mỗi ve có 0$40. Cần dùng nhiều người làm đại lý để bán thứ dầu nầy ở khắp các tỉnh trong xứ Đông-Dương, hàng anh đồng bang sẵn lòng chiếu cố đến dầu Nội-hóa, tức là giúp ích cho bản dương, và chấn hưng cho thực nghiệp nước nhà, sau là giữ lấy mối lợi cùng cho xã hội, khỏi mang tiếng gánh vàng đi đổ sông ngô. Ngài nào sẵn lòng mua dùng hay làm đại lý xin cứ gởi thơ cho bản dương thì bản dương sẽ gởi tặng mẫu dầu (échantillon) và cái rõ chương trình, thể lệ, đa tạ.

NAM - THIÊN - ĐƯỜNG DƯỢC - PHÒNG

46, rue Bacninh à Nam-Dinh (Tonkin)

NHÀ MÁY DỆT AN - THÀNH

Kiểu áo này
Không có hoa 2.p00
Có hoa 2.20
Có hoa tơ 2.50

Nhà máy dệt áo Pull-Over AN-THÀNH năm nay mới chế ra các kiểu Hoa (Bông) rất khéo.

Giám mong Đồng-bào sẽ vì công nghệ nước nhà mà chấn hưng cho, thời bản hiệu rất lấy làm cảm ơn vô cùng. An-Thành

COULEURS:

Tùy ý các ngài lựa chọn Couleurs; Rage, Beige, Grise, Marron, Chocolat, Grise Claire, Người nhỏn và con nít cũng cùng một couleur Ký cả.

Pur Laine	2$00	Cả áo và quần của con nít		
	2$20	4 tuổi	2p.00	1 bộ
	2$50	6 —	2.20	1 bộ
	5$50	8 —	2.50	1 bộ

Các ngài mua buôn (sỉ) có giá riêng rất hạ

Ý riêng bản hiệu thì đẹp nhất là mầu Grise và Beige

An-Thành 87 phố hàng Đào Hanoi

Có CATALOGUE biếu các ngài ở xa

Ở NGOẠI - QUỐC MỚI VỀ

MŨ FEUTRE *Tchécoslovaquie*

Kiểu hợp thời, mũi rất nhã; hàng cực tốt, giá thực rẻ. Mới nhập-cảng xứ ta lần đầu. Mua mau kẻo hết. Giá 5$00 và 6$00 một cái. Mũi beige và gris foncé.

PULL'OVER *Lyon*

Áo lót mùa rét, có tiếng ở Pháp, nhiều kiểu vẽ rất đẹp (dessin jacquard), có hàng toàn mũi như gris clair, beige, blanc ivoire. Có cả fermeture éclair. Giá hạ hơn mọi năm. Giá từ 3$50 đến 12$00.

Còn nhiều thứ hàng như cravate, col, noeud, béret, casquette, vân vân, và mũ feutre nhiều hạng giá từ 3$20 đến 18$00. Xin hỏi

Nhớ Mua **BALLON** marque SINH-HUY VINH

SINH-HUY

44 Rue Maréchal Foch VINH

MÓN THUỐC THẦN-TIÊN

Bài - trừ chứng bệnh nguy - hiểm hiện - tại

THUỐC TRỊ SUNG-THŨNG

(mỗi tá 1$00)

Bệnh sưng-thũng thường hay phát từ hai chân, hai tay, rồi đến mặt, sau khắp cả mình đều sưng to lên cả, mông-mọng như có nước trong thịt, lấy tay ấn vào chỗ sưng-thũng ấy thường thấy lõng xuống; có khi bại cả chân tay, đau các bắp thịt, rức các xương gân.

Bệnh nầy là một chứng rất nguy hiểm. Bản dương chế ra thứ thuốc chữa khỏi cả các chứng kể như trên, rất là thần hiệu. Ai uống cũng khỏi.

Thơ và mandat gởi cho

M. NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG, hiệu DƯƠNG-NGUYÊN

123, Phố-Khách, Nam-định (Tonkin)

Trung-Nhật xung-đột

Nhật được Tàu thua là bởi tại sao? thưa là tại quân Tàu nhiều người nghiện thuốc phiện, trong người không được mạnh khỏe, nên không địch nổi quân Nhật. Nay chính phủ Tàu có nhờ bản hiệu chế cho một thứ thuốc cai nha-phiến thật hay để quân lính dùng cho khỏi nghiện, nên bản hiệu gia công nghiên-cứu những sách Đông Tây y học, xét bệnh lập phương chế ra một thứ thuốc cai nha-phiến, đặt tên là « VĂN-MINH GIỚI-YÊN HOÀN », uống vào rất mạnh khỏe mà không sinh bệnh, nặng độ hai tuần, nhẹ thời tuần lễ là hết bệnh nghiện, nếu không bỏ được thời trả lại tiền khi mua phải nói rõ ăn nhiều hay ít, có tật bệnh chi không, người khỏe hay yếu, để tôi chế thuốc cho hợp với bệnh gởi đủ bỏ xong, cần ngài nào trong người không có bệnh chi, duy có bệnh nghiện, thời mua thuốc đã chế sẵn ở bản hiệu hoặc ở các nơi đại lý của bản hiệu cũng vậy. Thốc « VĂN MINH GIỚI-YÊN HOÀN », hạng nhất 5$00, nhì 3$00, ba 2$00, hạng tư 1$00 một chai, ngài nào muốn cho người thêm sức khỏe trong khi bỏ hút nên dùng thêm thuốc bổ 2$00 một hộp.

Có bán thuốc tim la 1$00, thuốc lậu 1$00, chiết nọc 1$50, hay nhất thế-giới, và các thuốc đàn ông, đàn bà, con nít. Khi các ngài cần thuốc chỉ xin gởi thơ kể bệnh cho mình bạch.

Để bà cho chủ-nhân:

M. Trần - đắc - Sử

N. 38 rue des Pipes HANOI

Imprimerie TIẾNG - DÂN — HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG